UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LV. Constantinus Deo gloriam tribuit, signum crucis confitetur, & precatur pro Ecclesia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Visual Library

nec hoſtes ipſi ulla unquam affecerunt injuriâ, efferati cives probris omnibus inceſſere pro nihilo duxerunt. Quodnam incendium, quod cruciatuum & tormentorum genus cuivis corpori & ætati abſque ullo diſcrimine admotum non fuit? Ea tempeſtate tellus quidem ipſa procul dubio lacrymas edidit: cælum vero quod univerſa ſuo ambitu complectitur, cruore inquinatum ingemuit. Ipſa quoq; diei lux, præ luctu atq; horrore tanti prodigii obſcurata eſt.

A πολεμίων οὐδεὶς ἠδίκησε πώποτε, ὀργὴν πολιτῶν πάρεργον ἐγίνετο. ποῖον πῦρ, ποῖαι βάσανοι. ποῖον στρεβλωτηρίων εἶδος, οὐκ ἐπὶ παντὶ σώματι καὶ ἡλικίᾳ πάσῃ ἀδιακρίτως προσήγετο; τὸ τηνικαῦτα ἐδάκρυε μὲν ἀναμφιλόγως ἡ γῆ. ὁ δὲ τὰ σύμπαντα περιέχων πόλος, τῷ λύθρῳ χραινόμενος ἀπεκλαίετο· αὐτή γε μὴν ἡμέρα αὐτή, τῷ πένθει τοῦ θαύματος ἐνεκαλύπτετο.

B

Caput LIII.

Quomodo Barbari Chriſtianos exceperunt.

SEd quid iſta commemoro? Glorientur ob hæc nunc Barbari, qui homines ex noſtris regionibus profugos tunc temporis exceperunt, & captivos humaniter habuerunt: Quippe cùm illis non modo ſalutem, verumetiam religionis ſuæ cultum integrum apud ſe retinere permiſerint. Itaque perpetuam hanc infamiæ notam Romani nunc geſtant, quam Chriſtiani ex orbe Romano per id tempus fugati, & ad Barbaros confugientes, ipſis inuſſerunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΓʹ.

Ὅτι βάρβαροι χριστιανοὺς ὑπεδέξαντο.

ἈΛλὰ τί ταῦτα. αὐχοῦσι νῦν ἐπ' ἐκείνοις οἱ Βάρβαροι, οἱ τοὺς καθ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐξ ἡμῶν φεύγοντας ὑποδεδεγμένοι, καὶ φιλανθρωποτάτῃ τηρήσαντες αἰχμαλωσίᾳ. ὅτι μὴ μόνον τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς σεμνότητος αὐτοῖς κατέστησαν ἐν ἀσφαλείᾳ ἔχειν. καὶ νῦν τὸ Ῥωμαίων γένος, κηλῖδα ταύτην διηνεκῆ φέρει, ἣν οἱ καθ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς Ῥωμαικῆς οἰκουμένης ἐλαυνόμενοι χριστιανοὶ καὶ Βαρ-
C βάροις προσφεύγοντες, προσετρίψαντο.

Caput LIV.

Quomodo divina ultione puniti ſint, qui ex oraculo perſecutionem commoverant.

SEd quid opus eſt lamenta illa & communem totius orbis luctum pluribus verbis commemorare? Illi tanti ſceleris auctores, poſthæc turpi exitu periere, in Acherontis barathrum ad perpetuos cruciatus detruſi. Nam civilibus inter ſe colliſi bellis, nec nominis, nec generis ſui memoriam reliquerunt. Quod profecto nunquam ipſis contigiſſet, niſi impia illa Apollinis Pythii vaticinatio, D fallam quandam & adulterinam vim haberet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΔʹ.

Ποία μετῆλθε δίκη τοὺς διὰ τὴν μαντείαν διώξαντας.

ἈΛλὰ τί τῶν θρήνων ἐκείνων καὶ τοῦ κατὰ τῆς οἰκουμένης πένθους, ἐπὶ πλέον μεμνῆσθαί με δεῖ; οἴχονται λοιπὸν καὶ ἐκεῖνοι οἱ τοῦ μύσους αὐθένται, πρὸς διηνεκῆ κόλασιν τοῖς ἀχέροντος βαράθροις ἐκδοθέντες, σὺν αἰσχρῷ τέλει. πολέμοις γὰρ ἐμφυλίοις καταμιγέντες, οὔτ' ὄνομα, οὔτε γένος αὐτῶν καταλελοίπασιν. ὃ δὴ οὐκ ἂν αὐτοῖς συμβεβήκει, εἰ μὴ ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη τῶν τοῦ Πυθίου χρηστηρίων μαντεία, κίβδηλον δύναμιν ἐσχήκει.

Caput LV.

Conſtantinus Deo gloriam tribuit, ſignum crucis confitetur; & precatur pro Eccleſiis.

NUnc te Deus Opt. Max. oro atq; obſecro, ſis clemens ac propitius erga tuos Orientales: ſis erga cunctos Provinciales diuturnis calamitatibus attritos: iiſque per me famulum tuum ſalutem conferre velis. Atque hæc non ſine cauſa abs te poſtulo, omnium Do-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΕʹ.

Δοξολογία Κωνσταντίνου εἰς Θεόν, καὶ ὁμολογία περὶ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καὶ εὐχὴ περὶ ἐκκλησιῶν καὶ λαῶν.

ΣΕ νῦν τὸν μέγιστον Θεὸν παρακαλῶ, ἵλεως πρᾶός τε καὶ εὐμενὴς τοῖς σοῖς ἀνατολικοῖς εἴης πᾶσι τοῖς σοῖς ἐπαρχιώταις, ἀπὸ χρονίας συμφορᾶς συντριβεῖσι. δι' ἐμοῦ τοῦ σοῦ θεράποντος ὀρέγων ἴασιν. καὶ ταῦτά γε αἰτῶ οὐκ ἀπεικότως, ὦ δέσποτα τῶν ὅλων ἅγιε Θεὲ τῇ σῇ

προηγήσεσιν ἐνεστησάμην σωτηριώδη πράγματα καὶ διήνυσα. τὴν σὴν σφραγῖδα πανταχοῦ προβαλλόμενος, καλλινίκου ἡγησάμην στρατοῦ· κἄν που τις τῶν δημοσίων καλῇ χρεία, τοῖς αὐτοῖς τῆς σῆς ἀρετῆς ἑπόμενος συνθήμασιν, ἐπὶ τοὺς πολεμίους πρόειμι. διὰ ταῦτά τοι ἀνέθηκά σοι τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν, ἔρωτι καὶ φόβῳ καθαρῶς ἀνακραθεῖσαν. τὸ μὲν γὰρ ὄνομά σου γνησίως ἀγαπῶ. τὴν δὲ δύναμιν εὐλαβοῦμαι, ἣν πολλοῖς τεκμηρίοις ἔδειξας, καὶ τὴν ἐμὴν πίστιν βεβαιοτέραν εἰργάσω. ἐπείγομαι γοῦν καὶ τοὺς ὤμους αὐτὸς ὑποσχὼν τοὺς ἐμούς, τὸν ἁγιώτατόν σοι οἶκον ἀνανεώσασθαι. ὃν οἱ μυσαροὶ ἐκεῖνοι καὶ ἀσεβέστατοι, τῷ ἀτοπήματι τῆς καθαιρέσεως ἐλυμήναντο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Νϛ΄.

Ὅτι προσεύχεται μὲν χριστιανοὺς εἶναι πάντας, οὐκ ἀναγκάζει δέ.

Εἰρηνεύειν σου τὸν λαὸν καὶ ἀστασίαστον μένειν ἐπιθυμῶ, ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῆς οἰκουμένης καὶ τοῦ πάντων ἀνθρώπων χρησίμου. ὁμοίαν τοῖς πιστεύουσιν οἱ πλανώμενοι χαίροντες λαμβανέτωσαν εἰρήνης τε καὶ ἡσυχίας ἀπόλαυσιν. αὕτη γὰρ ἡ τῆς κοινωνίας ἐπανόρθωσις, καὶ πρὸς τὴν εὐθεῖαν ἀγαγεῖν ὁδὸν ἰσχύει. μηδεὶς τὸν ἕτερον παρενοχλείτω. ἕκαστος ὅπερ ἡ ψυχὴ βούλεται, τοῦτο καὶ πραττέτω. τοὺς δ᾽ εὖ φρονοῦντας πεπεῖσθαι χρή, ὡς οὗτοι μόνοι ἁγίως καὶ καθαρῶς βιώσονται, οὓς αὐτὸς καλεῖς ἐπαναπαύεσθαι τοῖς σοῖς ἁγίοις νόμοις. οἱ δ᾽ ἑαυτοὺς ἀφέλκοντες, ἐχόντων βουλόμενοι τὰ τῆς ψευδολογίας τεμένη· ἡμεῖς ἔχομεν τὸν φαιδρότατον τῆς σῆς ἀληθείας οἶκον, ὅνπερ κατὰ φύσιν δέδωκας. τοῦτο κἀκείνοις εὐχόμεθα, ἵνα δηλαδὴ διὰ τῆς κοινῆς ὁμονοίας καὶ αὐτοὶ τὴν θυμηδίαν ἀναφέρωνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΖ΄.

Δοξολογία εἰς Θεὸν δι᾽ υἱοῦ φωτίσαντος τοὺς πλανωμένους.

Οὐδὲ γάρ ἐστι καινὸν οὐδὲ μὴν νεώτερον τὸ καθ᾽ ἡμᾶς. ἀλλ᾽ ἐξ οὗπερ τὴν τῶν ὅλων διακόσμησιν παγίως γεγενῆσθαι πεπιστεύκαμεν, μετὰ τοῦ πρέποντός σου σεβάσματος τοῦτο παρεκελεύσω· ἐσφάλη δὲ τὸ ἀνθρώπινον γένος, πλάναις

A mine & ſanctè Deus. Tuo enim ductu atque auſpicio res ſalutares ſuſcepi atq; perfeci. Tuum ſignum ubique præferens, victorem exercitum duxi. Et quotieſcumque publica exigit neceſſitas; tuæ virtutis inſignia ſequens, adverſus hoſtes progredior. Has ob cauſas tibi animum meum dicavi, amore ſimul ac timore probè temperatum. Nam nomen quidem tuum ſincerè diligo: potentiam autem quam multis documentis declaraſti, & quâ fidem meam confirmaſti, religioſè formido. Feſtino itaque meos ipſe humeros operi ſupponens, B ut ſanctiſſimam domum tuam, quam nefarii illi atque impii ſcelerata everſione vaſtarunt, denuo inſtaurem.

Caput LVI.

Quomodo omnes quidem Chriſtianos eſſe optavit, neminem autem coëgit.

EQuidem populum tuum pacatè ac ſine ulla ſeditione degere, pro communi totius orbis & cunctorum mortalium utilitate deſidero. C Qui autem gentilitatis errore implicati ſunt, ipſi quoq; eandem cum fidelibus pacis & quietis oblectationem læti percipiant. Hæc enim communionis ac ſocietatis mutuæ reparatio, ad homines in rectam viam reducendos plurimùm valet. Nemo alteri moleſtiam faceſſat. Quod cuique libitum fuerit, id agat. Illud tamen apud eos qui rectè ſentiunt fixum ratúmque eſſe oportet, ſolos illos ſanctè caſtéque eſſe victuros, quos tu ipſe ad hoc vocaviſti, ut ſacroſanctis tuis legibus acquieſcant. Qui verò ſeipſos ſubtrahunt, habeant ſibi mendaciorum delubra, quando ita volunt. Nos ſplendidiſſimam domum veritatis tuæ quam D naſcentibus nobis donaſti, retinemus. Id ipſum illis quoque optamus; ut ſcilicet ex communi omnium conſenſu atque concordia maximam capiant voluptatem.

Caput LVII.

Gloriam tribuit Deo qui per Filium ſuum errantes illuminavit.

NEque enim nova ac recens eſt noſtra religio: ſed ex quo hujus mundi fabricam aptè diſpoſitam ſtetiſſe credimus, tu hanc religionem cum debita tui Numinis obſervantia inſtituiſti. Porro humanum genus variis ſeductum er-